

ΣΥΜΦΩΝΑ με τις εκθέσεις που υπέβαλε πρό μνηός ή επί των Οικονομικών επιτροπή στη Βουλή των Ήνωμένων Πολιτειών, οι ήθοποιοί του κινηματογράφου πραγματοποίησαν τα περισσότερα κέρδη από κάθε άλλη κατηγορία εργαζομένων ανθρώπων κατά τον χρόνο που πέρασε. Έτσι τα κέρδη της Γκρέτας Γκάρμπο έφθασαν τα 7 εκατομμύρια δολάρια, της Μαϊή Γουέστ τα 5 εκατομμύρια και της Μάρλεν Νητήτριχ και του Σαρλό τα 2 εκατομμύρια.

Αυτό όμως δεν πρέπει να σάς ξαφνιάζει, γιατί σε όλες τις εποχές, οι ήθοποιοί και γενικώς οι καλλιτέχναι που είχαν ως έργο τους τη διασκέδαση του κοινού, εκέρδιζαν τεράστια ποσά.

Οι Ρωμαίοι, έξαφνα, δεν ήταν καθόλου πιο φειδωλοί στο ζήτημα της άμοιβής των καλλιτεχνών από τους συγχρόνους Αμερικανούς. Παραδείγμα ο ήθοποιός Αϊσωπος, ο οποίος εκέρδιζε τόσα, ώστε, μολοντί ήταν γλεντζές περίφημος και κατασπαταλούσε τα χρήματά του, άφησε στο γυιό του κληρονομία 5,000,000 σημερινών χρυσών γαλικών φράγκων.

Επίσης και η Διονυσία, δραματική ήθοποιός του ρωμαϊκού θεάτρου, κέρδιζε σε κάθε «σαιζόν» 50,000 χρυσά φράγκα. Πολλά περισσότερα όμως κέρδιζε ή κωμική ήθοποιός Φοίθη Βοκοντία, της οποίας ή άμοιβή για κάθε «σαιζόν» έφθανε τις 170,000 φράγκων!

Ο ήθοποιός Ρόσκιος, τέλος, φίλος του μεγάλου ρήτορος Κικέρωνος, έκτος από ένα τεράστιο χρηματικό ποσό που του πλήρωναν για κάθε του παράσταση, είχε τακτική επιχορήγηση από το Δημόσιο 900 φράγκων ήμερησίως.

Μά και κατά τον 17ον και κατά τον 18ον αιώνα, οι διάσημοι ήθοποιοί πληρωνόντουσαν ήγεμονικά, όσο δέ μεγάλωνε ή φήμη τους τόσα περισσότερα ζητούσαν. Η πριμαντόνες της όπερας, μάλιστα, τό παράκαναν.

Στό Λονδίνο, ή άοιδός Λουκρητία Μπασταρντίνια, της οποίας ή φωνή και τό ταλέντο είχαν καταπλήξει τόν Μότσαρτ, κέρδιζε δυό χιλιάδες χρυσά φράγκα ή βραδυά, τραγουδώντας δυό μόνο κομμάτια!

Στήν Ισπανία πάλι, ή Μενγκότι, μιά καλλιτέχνης που τραγουδούσε γαλλικά, ισπανικά και ιταλικά, πληρώθηκε μιά μέρα 10,000 λίρες για ένα μόνο τραγούδι που τραγούδησε μπροστά σε κάποιον Άνδραλουζιάνο πρίγκηπα!

Είνε δέ γνωστό τό ανέκδοτο της περίφημης πριμαντόνας Γκαμπριέλλι, ή οποία όταν είχε πάει τό 1770 στη Μόσχα και παρεκλήθη από την Αικατερίνη τη Μεγάλη να τραγουδήσει μπροστά στην αύλή της, της ζήτησε 5.000 δουκάτα.

—Μά ούτε τους στρατάρχας μου δεν πληρώνω τόσο! της είπε ή Αικατερίνη.

—Έ, τότε βάλτε τους στρατάρχας σας να τραγουδήσουν! της απάντησε ή διάσημη καλλιτέχνης.

Ο τενόρος της μόδας που πληρωνότανε περισσότερο, εκείνη την εποχή, ήταν ο περίφημος Καφφαρέλλι, χιός ενός φτωχού χωρικού. Ο Καφφαρέλλι έπαιρνε πέντε χιλιάδες χρυσά φράγκα κάθε φορά που επρόκειτο να τραγουδήσει στο θέατρο.

Ένας από τους βιογράφους του βεβαιώνει ότι ο Καφφαρέλλι θα μπορούσε ν' άνοιξη ένα από τα μεγαλύτερα κοσμηματοπωλεία του κόσμου με τα κοσμήματα, τά διαμαντικά και τά χρυσά και άσημένα σερβίτια που του έστελλον ή θραυμάστριές του μόνο κατά τό 1730, όταν είχε πάει να δώσει μιά σειρά παραστάσεων στη Νεάπολι.

Ο βασιλεύς της Γαλλίας Λουδοβίκος 15ος τόν προσκάλεσε στό ανάκτορα των Βερσαλλιών, τόν φιλοξένησε εκεί ήγεμονικά κι' έκτος των άλλων, έθεσε στην διάθεσί του ένα άμάξι με 6 λακές.

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΤΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΚΕΡΔΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Πώς πληρωνόντουσαν οι ήθοποιοί στην άρχαία Ρώμη. Ήγεμονικές άμοιβές των καλλιτεχνών του άσματος. 10.000 λίρες για ένα τραγούδι. Η πριμαντόνα Γαμπριέλλι και ή μεγάλη Αικατερίνη. Τό χιούμορ της Ροζαλίας Λαβασσέρ. Τα κέρδη των ήθοποιών του θεάτρου. Η περιοδεία της Ραχήλ στην Αμερική. Πώς πληρωνόταν ο Καρούζο, κτλ. κτλ.

Κατά τόν 19ον αιώνα ή άποδοχές των ήθοποιών του θεάτρου μεγάλωσαν ακόμα περισσότερο. Εκείνη άκριβώς την εποχή, πρωτάρχισαν τά καλλιτεχνικά «τουρνέ» των μεγάλων ήθοποιών και άοιδών. Πήγαιναν στις έπαρχίες και στο έξωτερικό και κέρδιζαν τεράστια χρηματικά ποσά.

Ζαρλώ

Ο περίφημος Γάλλος ήθοποιός Ταλμά έπαιρνε κάθε χρόνο άρκετών μηνών άδεια από τη γαλλική κωμωδία την όποιαν χρησιμοποιούσε, δίνοντας παραστάσεις στις έπαρχίες της Γαλλίας και στο έξωτερικό. Στις Βρυξέλλες, στη Λυόν και στις άλλες μεγαλουπόλεις, πληρωνόταν χιλία φράγκα ή βραδυά ποσόν τεράστιο για την εποχή εκείνη.

Μιά έπιστολή της δεσποινίδος Μάρς, ή οποία έδημοσιεύθη πρό όλίγων έτών, μάς φανερώνει υπό ποίους όρους ή μεγάλη αυτή καλλιτέχνης δεχότανε να πάη να παίξει στο έξωτερικό.

Η έπιστολή αυτή άπευθύνεται στον διευθυντή ενός θεάτρου των Βρυξελλών. Η καλλιτέχνης του ζητάει χιλία φράγκα για κάθε παράσταση, έκατό φράγκα για τις ήμέρες που... δεν θα έπαιζε κι' επί πλέον μιά τιμητική παράσταση της οποίας όλες τις εισπράξεις θα έπαιρνε ή ίδια για τά έξοδα του ταξιδιού της.

Μά και ή μεγαλύτερα δραματική ήθοποιός του περασμένου αιώνας, ή Ραχήλ, δεν ήταν λιγώτερο άπαιτητική.

Στό 1840 έπηρε 27,000 χρυσά φράγκα μισθό, 18.000 φράγκα ποσοστά και όλες τις εισπράξεις μιάς τιμητικής παραστάσεως που έφταναν τις 15.000 φρ. Σύνολον δηλαδή 70,000 φράγκα σε κάθε σαιζόν.

Έκτος αυτών όμως, κέρδιζε και άλλα τόσα από τις πολυάριθμες «τουρνέ» που έκανε κάθε χρόνο. Έτσι, κατά τό διάστημα των είκοσι χρόνων που θάσπηξε ή καλλιτεχνική σταδιοδρομία της ή Ραχήλ κέρδιζε περισσότερα από δώδεκα εκατομμύρια φράγκα.

Μά τό τέλος αυτής της σταδιοδρομίας ύπηρεξε θλιβερό έξ αίτίας μιάς μεγάλης άπογοητεύσεως. Όταν, κατά τό 1855, ή Ραχήλ άποφάσισε να κάνει μιά μεγάλη τουρνέ στην Αμερική, της είχαν έγγυηθή πώς θα κέρδιζε ή ίδια τουλάχιστον ένα μισιό εκατομμύριο φράγκα.

Όλοι δέ πράγματι περίμεναν τεράστιες εισπράξεις από τις παραστάσεις της, όπως είχε συμβή λίγον καιρό προηγουμένως με την περίφημη άοιδό Τζένου Λέντ, ή οποία είχε κερδίσει 2,000,000 φράγκα μέσα σε τρεις μήνες.

Φαίνεται όμως πώς τό τραγούδι άρεσε περισσότερο από την τραγωδία στους Αμερικανούς της εποχής εκείνης. Έτσι όλες ή εισπράξεις που έκανε ή Ραχήλ με τόν θίασό της, μόλις έφθασαν τις 700,000 φράγκα.

Και ή μεγάλη καλλιτέχνης ξαναγύρισε από τό ξίδι αυτό κουρασμένη, άρρωστη και πληγωμένη βαθιά στον έγωισμό της. Από τότε άρχισε να σβύν

Παντερέφσκυ

καί όταν, έπειτα από δυό χρόνια, πέθανε, όλοι παραδέχθηκαν σι την περιδεία της στην 'Αμερική την είχε πληρώσει με τή ζωή της.

'Αργότερα, όπως φαίνεται, οί 'Αμερικανοί άλλαξαν γούστα καί ή μεγάλες καλλιτέχνιδες πού περιώδευσαν στην χώρα τους κέρδισαν περιουσίες ολόκληρες.

Παράδειγμα ή Σάρρα Μπερνάρ, ή όποια κατά τους τέσσερες μήνες τής πρώτης περιδείας της στις 'Ηνωμένες Πολιτείες, πραγματοποίησε καθαρά κέρδη 600,000 φράγκων. 'Ο ίμπρεσσάριός της τής έδινε 5,000 φράγκα κάθε βράδυ, έπλήρωνε όλα της τά έξοδα κι' αυτό ακόμα τώ ειδικό τραίνο με τώ όποιο ταξίδευε!

* * *

Καί τώρα άς έρθουμε πάλι στους καλλιτέχνες τού μελοδράματος. Κι' άς μιλήσουμε πρώτα για τίς χορεύτριες: 'Η Ταλιόνι κέρδιζε 36,000 φράγκα μηνιαίως, ή Φάνη 'Εστερ 46.000 φράγκα καί ή Ροζάτι 60.000 φράγκα!

'Από τίς αιδούδες πάλι τού μελοδράματος τά περισσότερα κέρδιζαν ή έξης: ή Ντυπρέ, 70,000 φρ., ή Ροζίνα Στόλτζ, 72,000 φρ., καί ή Σοφία Γκραβέλλι 100,000 φράγκα μηνιαίως!

'Όλα όμως τά ρεκόρ τά κατέρριψε ή Ρόζα Γκαρόν, ή όποια όταν έπήγε στην 'Αμερική, εκέρδιζε 25,000 φράγκα σέ κάθε τής παράστασι.

'Επίσης κι' ό περίφημος τενόρος Ζάν ντε Ρεζονιέ κέρδιζε 12,000 φράγκα σέ κάθε του παράστασι.

'Ο Καρούζο, τέλος, όταν πήγε στην Νέα 'Υόρκη, άρχισε νά τραγουδάη με 5,000 φράγκα τή βραδυά. Μά δέν έμεινε εκεί.

«'Υπέγραψα συμβόλαιο για τέσσερα χρόνια — γράφει ό ίδιος — για 80 παραστάσεις τώ χρόνο, παίρνω 800,000 φράγκα. 'Επί πλέον ή εταιρεία τών γραμμοφώνων μου δίνει 200,000 φράγκα, χωρίς νά υπολογίζω τίς βραδιές πού τραγουδάω στά σπίτια τών εκατομμυριούχων πού μου φέρνουν περισσότερα από 200,000 φράγκα. Κερδίζω, δηλαδή, συνολικά τώ χρόνο 1,200,000 φράγκα».

Καί προσθέτει:

«'Αν δέν είμαι ό πρώτος τενόρος τού κόσμου, είμαι τουλάχιστον αυτός πού πληρώνεται περισσότερο άπ' όλους».

* * *

Μά κι' οί περιφημοί καλλιτέχναι τού πιάνου καί τού βιολιού δέν κέρδιζαν λιγώτερα.

'Ο περίφημος πιανίστας καί πρώην πρωθυπουργός τής Πολωνίας Παντερέφσκυ είχε τώ ρεκόρ άπ' όλους τούς συναδέλφους του στίς εισπράξεις. 'Εκανε πολυάριθμες περιδείες στίς 'Ηνωμένες Πολιτείες καί κάθε φορά έπραγματοποιούσε κέρδη 750,000 χρυσών φράγκων.

Μιά φορά μάλιστα τά κέρδη του υπερέβησαν τώ 1,000,000 φράγκων.

'Ο βιολονίστας Κούμπελικ πάλι δέν έπαιζε ποτέ άν δέν τού έδιναν τουλάχιστον 3.000 φράγκα τή βραδυά.

Καί τώρα άς έρθουμε καί στους καλλιτέχνες τού καφέ-κονσέρ.

'Η Τερέζα, ή μεγαλύτερη καλλιτέχνις τών καφέ-κονσέρ τού περασμένου αιώνας, κέρδιζε μόνο 100 φράγκα τή βραδυά, ένώ ή Μιστενγκέτ κερδίζε σήμερα, παρ' όλα τά έβδομηντα της χρόνια 10,000 — 15,000 φράγκα σέ κάθε της παράστασι.

'Επίσης ή περίφημη καλλιτέχνις τών άρχών τού αιώνας μας 'Υβέτ Γκιλμπέρ 800 φράγκα τή βραδυά. 'Η άμοιβή της όμως, όσάκις πήγαινε στό Μονδίνο καί στό Βερολίνο έφθανε τά 1.800 φράγκα ήμερησίως.

'Ο κωμικός Πάουλους πληρωνόταν στην 'Αμερική 25,000 φράγκα τόν μήνα.

Μά τώ ρεκόρ τών εισπράξεων από τούς καλλιτέχνες τού καφέ-κονσέρ τώ είχε ό Φράγκσον, ό όποιος πληρωνόταν στό Λονδίνο 21,000 φράγκα τή βραδυά.

Μά όλ' αυτά είνε πολύ μέτρια μπροστά στίς άμοιβές πού παίρνουν σήμερα οί καλλιτέχναι τού Χόλλυγουντ.

Οί άστέρες τού κινηματογράφου είνε σήμερα οί πλουσιώτεροι άνθρωποι τού κόσμου, ή δέ ζωή τους είνε πραγματικώς βασιλική τή στιγμή πού οί βασιλείς στην έποχή μας ζούνε σαν όπλοϊ άστοί.

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Παραπάνω από κάθε άλλο πολύτιμο πράγμα, φρόντισε ν' αποκτήσης ένα φίλο, πού νά έχη τώ θάρρος νά σου υποδεικνή τα έλαττώματά σου.

* * *

Μιά δίκη προκαλεί άλλες έκατό. Προτιμότερος είνε ένας κακός συμβιβασμός παρά μια καλή δικαστική άπόφασις.

* * *

'Η συκοφαντία μοιάζει με τή φλόγα πού μαυρίζει όσα δέν μπορεί νά κάη.

ΠΕΡΣΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΑΠΟ ΤΟ "ΓΚΙΟΥΛΙΣΤΑΝ,, ΤΟΥ ΣΑΑΝΤΗ

Καυγās πού ανάθει μέσ' σέ δυό, μοιάζει φωτιά άναμμένη, κι' όποιος στή μέση θρίσκειται, δέ θρίσκειται καλά: μπορεί κι' οί δυό τους νά ιδωθούν μια μέρα μονοιασμένοι, μά εκείνος πάντα θέ νά βρη με τώ στανιό μελαί! Και δείχνεις γνώσης στέρηση καί τρέλλα περισσή, νά μπαινης μέσ' σέ δυό φωτιές, για νά καής κι' έσύ!

Μή σου ξεφύγη μυστικός κανένας λόγος, όπου δέν ήμπορείς νά τόν είπης τού πάσα ένός ανθρώπου.

***

'Όποιος νά δίνη συμβουλές ζητάει σέ πεισματάρη, κι' άτός του συμβουλάτορα χρειάζεται νά πάρη.

Τώ ξέρει όποιος στην έρημο ταξίδι του έχει κάνει: Εκείνος πού άργυπερπατά, πιό γρήγορα καί φθάνει.

***

'Όποιος πηγαίνει με κακούς, κι' άν δέν κολλήση, πάλι θά τού κολλήσουν πώς μ' αυτούς τώ ίδιο έχει κεφάλι. Κι' όποιος θά μπη σέ κατελειό για νά πρυσευχηθή, πώς μπήκε μόνο για πιστό θά κακολογηθή!

***

'Όποιος μπροστά σου διαλαλεί τών άλλων τά λάθη, καί τά δικά σου θά τά πη στους άλλους, σαν τά μάθη.

Τής ευτυχίας τώ φόρεμα με τώ στανιό δέν μπαίνει. Μάτια τυφλού με γιατρικά τρελλός όπου τά ραίνει!

'Αν θές νά νοιώσης τού φτωχού τού μέρηγκα τή θέση στο πόδι σου άποκάτω, φαντάσου τώ κεφάλι σου γυρμένο, σά σέ πιάτο, κάτω από πόδι έλέφαντα, πού είν' έτοιμο νά πέση.

Κάτω άπ' τώ ρούχο ποιός μπορεί τί κρύβεται νά ξέρη; Μόνο ό γραφιάς τί κρύβεται γνωρίζει στο τεφτέρι.

'Όποιος σκληρά δέ συχωρνά τόν πιό μικρό του, άς μάθη πώς άπ' τόν μεγαλύτερο τά ίδια κι' αυτός θά πάθη.

***

Βλέπει ό Θεός τά λάθη σου κι' όμως σιωπά καί κλαίει 'Ο γείτονάς σου τίποτε δέ βλέπει... κι' όλο λέει!

***

'Ο τιποτένιος άνθρωπος από τά γεννησήμια ποτέ δέ στρώνει, καί άν βρεθή μέσ' σέ παρέα τίμια: καί τώ νά θές, με τά σχολειά, νά σου γενή τής χρήσης, μοιάζει σέ τρούλλο νά ζητάς καρύδι νά όρθοστήσης!

***

Ποτέ από σίδερο άσχημο σπαθί γερό δέ φτειάνεις! Τόν τιποτένιο άνθρωπο με τίς σπουδές δέ σιάνεις.

'Η ρίζα ή πρώτη τόν βαστά...

'Η ούραυστάλαχτη βροχή, πούνε ζωή στην πλάση, γεννά στους κάμπους λούλουδα καί δέντρα μέσ' στά δάση, μά μέσ' στους βούρκους κίτρινα χορτάρια ξεπετά.

***

'Ερώτησαν ένα σοφό:

Ποιό νάνε τάχα τώ κρυφό, κι' έγινε τέτοιος, νά τούς πη. Κι' άπάντησεν: 'Εσουνθούσα κι' ό,τι δέν ήξερα ρωτούσα με δίχως φόβο κι' έντροπή.

Σοφός, μά πού έργα θεϊκά νά κάνη δέν τόν μέλει, μοιάζει κι' αυτός σά μέλισσα, πού δέ μαζεύει μέλι. Μπορεί κανένας νά τού πη: Κηφήνα, μη φουσκώνεις! Μιά, π' ούτε μέλι δέν μπορείς νά θγάνης, τί κεντρώνεις;

***

Τί θγαίνει άν ξέρης γράμματα, πού δέν τά ξέρουν άλλοι, άν για καλό δέν τά σκορπά τώ πλούσιο σου κεφάλι; Τί νοιώθει κι' ή κατάφορτη βιβλιοθήκη τάχα; Στέκει στην άκρη άνέμυαλη καί κούτσουρο μονάχα.

***

'Ακου τούς στίχους τούς κακούς καί τού κακού ποιητή, γιατί ή άπ' τής Τέχνης τήν ντροπή θέ νά σου σπάση ή πέννα είτε στίς Τέχνης τόν τροχό γερά θ' άκονιστή, νά θγαίνουν τά τραγούδια σου μαστορικά δεμένα.

***

Για λόγο σου δεκάρικο μήν τσαμπουνάς! Στοχάσου πώς πάντα κάποιος άγράμματος θά βρίσκωνται μπροστά σου....

Μετάρφρασις: ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ